

Sag T-198/01 R

Technische Glaswerke Ilmenau GmbH mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Foreløbige forholdsregler — formaliteten — statsstøtte — forpligtelse til tilbagesøgning — fumus boni juris — uopsættelighed — interesseafvejning«

Kendelse afsagt den 4. april 2002 af Rettens præsident II-2158

Sammendrag af kendelse

1. *Særlige rettergangsformer — betingelser for antagelse til realitetsbehandling — antagelse til realitetsbehandling af hovedsagen — sag angående påstand om annullation af en beslutning, der fastslår, at en statsstøtte er uforenelig med fællesmarkedet, og pålægger tilbagesøgning af støtten — sagsanlæg ved national ret til tilbagesøgning af støtten — foreligger ikke — hovedsagen forekommer ikke umiddelbart at skulle afvises — begæring om foreløbige forholdsregler — antagelse til realitetsbehandling (Art. 230 EF, 242 EF og 243 EF; Rådets forordning nr. 659/1999, art. 14, stk. 3)*

2. *Statsstøtte — påtænkte støtteforanstaltninger — Kommissionens undersøgelse — kontradiktorisk undersøgelse — de interesserede parters ret til oplysninger — begrænset — støttemodtagerens ret til at udtale sig om alle punkter — foreligger ikke (Art. 88, stk. 2, EF; Rådets forordning nr. 659/1999, art. 20)*
3. *Fællesskabsret — almindelige retsgrundsætninger — retten til en god forvaltning — henvisning til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — forpligtelse til ikke at forskelsbehandle de interesserede parter under en procedure til undersøgelse af en påstået statsstøtte — Kommissionens forpligtelse til at tilsende støttemodtageren bemærkninger fra en konkurrent (Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 41, stk. 1)*
4. *Særlige rettergangsformer — udsættelse af gennemførelsen — betingelser — alvorligt og uopretteligt tab — økonomisk tab — situation, der kan true den sagsøgende virksomheds eksistens (Art. 242 EF og 243 EF; Rettens procesreglement, art. 104, stk. 2)*
5. *Særlige rettergangsformer — udsættelse af gennemførelsen — betingelser — afvejning af samtlige interesser i sagen — beslutning vedrørende statsstøtte — den almene interesse, som Kommissionen varetager ved udøvelsen af sine beføjelser, og støttemodtagerens interesse (Art. 88, stk. 2, EF, art. 242 EF og 243 EF; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 47; den europæiske menneskerettighedskonvention, art. 6 og 13; Rettens procesreglement, art. 104, stk. 2; Rådets forordning nr. 659/1999, art. 7 og art. 14, stk. 3)*
6. *Særlige rettergangsformer — udsættelse af gennemførelsen — foreløbige forholdsregler — ændring eller ophævelse — betingelse — ændrede forhold (Art. 242 EF og 243 EF; Rettens procesreglement, art. 108)*

1. Det er ikke udelukket, at en sag angående påstand om annullation af en beslutning, der fastslår, at en statsstøtte er uforenelig med fællesmarkedet, og pålægger tilbagesøgning af støtten, kan antages til realitetsbehandling, selv om der ikke er anlagt sag til tilbagesøgning af den omtvistede støtte, og sagsøgeren ikke har anvendt alle appelmuligheder i national ret. Hvis modtageren af støtte under en national retssag kunne påberåbe sig, at en beslutning fra Kommissionen om, at den pågældende medlemsstat skulle tilbagesøge den støtte, som den pågæl-

dende havde modtaget, var ugyldig, ville det indebære, at støttemodtageren fik adgang til at omgå den endelighed, som i henhold til retssikkerhedsprincippet skal være knyttet til en sådan beslutning efter udløbet af søgsmålsfristen i artikel 230 EF.

Det følger heraf, at modtageren af statsstøtte, som efter at have fået kend-

skab til vedtagelsen af en sådan beslutning anlægger en sag ved Retten med påstand om annullation, i princippet i medfør af artikel 242 EF og 243 EF kan indgive begæring om foreløbige forholdsregler til Retten. Denne fortolkning understøttes af artikel 14, stk. 3, i forordning nr. 659/1999, hvorefter tilbagebetaling af ulovlig støtte og støtte, der er uforenelig med fællesmarkedet, skal ske omgående, i overensstemmelse med gældende procedurer i den pågældende medlemsstats nationale ret, kun med forbehold af en kendelse afsagt af Fællesskabets retsinstanter om foreløbige forholdsregler.

(jf. præmis 54, 55 og 58)

2. Under den formelle undersøgelsesprocedure for påtænkte statsstøtteforanstaltninger har de interesserede parter den rolle at tjene som oplysningskilde for Kommissionen. De interesserede parter kan derfor på ingen måde påberåbe sig en sådan kontradiktionsret, som tilkommer personer, der er genstand for en undersøgelse, men har kun ret til at blive inddraget i proceduren i det omfang, det må anses for formålstjenligt under hensyn til sagens konkrete omstændigheder. Modtageren af statsstøtte kan navnlig ikke få tillagt en almindelig ret til at udtale sig om alle de potentielt væsentlige punkter, der er blevet rejst under den formelle undersøgelsesprocedure. En sådan ret ville være videregående end retten til at blive hørt og kunne indebære en anerkendelse af en ret for

støttemodtagerne til en kontradiktorisk drøftelse med Kommissionen, hvilket hidtil altid er blevet nægtet alle de interesserede parter omfattet af artikel 88, stk. 2, EF og artikel 20 i forordning nr. 659/1999.

(jf. præmis 81 og 84)

3. Kommissionen har pligt til at forholde sig upartisk til alle de interesserede parter under en formel undersøgelsesprocedure angående statsstøtte. Den forpligtelse, der påhviler Kommissionen til ikke at forskelsbehandle de interesserede parter, svarer til retten til en god forvaltning, der henhører under de almindelige retsstatsprincipper, der er fælles for medlemsstaternes forfatningstraditioner. Artikel 41, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der blev proklameret den 7. december 2000 i Nice, bestemmer, at »enhver har ret til at få sin sag behandlet uvildigt, retfærdigt og inden for en rimelig frist af Unionens institutioner og organer«. Det følger heraf, at selv om støttemodtageren kun har en begrænset ret til deltagelse og oplysninger, kan Kommissionen som ansvarlig for proceduren i hvert fald ud fra en umiddelbar betragtning være forpligtet til at videregive bemærkninger til støttemodtageren, som den udtrykkeligt har anmodet en konkurrent om på foranledning af de bemærkninger,

som støttemodtageren oprindeligt havde fremsat. Hvis Kommissionen under proceduren kunne vælge at anmode en konkurrent til støttemodtageren om bestemte yderligere oplysninger uden at give støttemodtageren mulighed for at blive bekendt med bemærkningerne i svaret og for eventuelt at svare på dem, ville det risikeres, at den effektive virkning af støttemodtagerens ret til at blive hørt ville blive betydeligt mindre.

en sådan forholdsregel, vil befinde sig i en situation, der kan bringe virksomhedens eksistens i fare inden afsigelsen af den dom, der afslutter hovedsagen.

(jf. præmis 96 og 99)

En sådan sagsbehandlingsfejl kan imidlertid kun medføre annullation af den anfægtede beslutning, hvis den formelle undersøgelsesprocedure kunne have ført til et andet resultat, hvis fejlen ikke var blevet begået.

(jf. præmis 85 og 86)

4. Spørgsmålet om, hvorvidt en begæring om foreløbige forholdsregler er uopsættelig, skal vurderes i forhold til spørgsmålet, om det er nødvendigt at træffe en foreløbig afgørelse for at undgå, at der påføres den part, der begærer den foreløbige forholdsregel, et alvorligt og uopretteligt tab. Medmindre der foreligger ganske usædvanlige omstændigheder, kan et økonomisk tab ikke betragtes som uopretteligt eller selv vanskeligt at genoprette, da der senere kan ydes økonomisk erstatning herfor. Det kan dog være berettiget at træffe en foreløbig forholdsregel, såfremt det må antages, at sagsøgeren, hvis der ikke træffes

5. Ifølge artikel 104, stk. 2, i Rettens procesreglement skal en begæring om foreløbige forholdsregler angive de omstændigheder, der medfører uopsættelighed, og de faktiske og retlige grunde til, at den begærede forholdsregel umiddelbart forekommer berettiget. Fællesskabets retsinstanser skal efter omstændighederne tillige foretage en afvejning af de berørte interesser.

I forbindelse med begæringer om udsættelse af gennemførelsen af en beslutning angående statsstøtte er den almene interesse, som Kommissionen varetager ved udøvelsen af de beføjelser, der er tillagt den ved artikel 88, stk. 2, EF og artikel 7 i forordning nr. 659/1999, hovedsageligt for at sikre, at fællesmarkedets funktion ikke fordrejes af statsstøtte til skade for konkurrencen, særligt vigtig. Denne interesse skal normalt, hvis ikke næsten altid, tillægges større vægt end støttemodtagerens interesse i at undgå at opfylde forpligtelsen til at betale støtten tilbage, inden der afsiges dom i

hovedsagen. Det kan dog ikke udelukkes, at modtageren af en sådan støtte kan opnå, at der træffes foreløbige forholdsregler, såfremt betingelserne om fumus boni juris og uopsættelighed er opfyldt. Hvis det ikke forholdt sig således, ville det risikeres, at det i praksis ville blive umuligt også i statsstøttesager at opnå den adgang til en effektiv foreløbig retsbeskyttelse, som indrømmes i artikel 242 EF og 243 EF, og som er fastsat i artikel 14, stk. 3 i forordning nr. 659/1999. Denne beskyttelse er et almindeligt fællesskabsretligt princip, der ligger til grund for medlemsstaternes fælles forfatningstraditioner. Princippet har endvidere fundet udtryk i artikel 6 og 13 i den europæiske menneskerettighedskonvention og i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om de grundlæggende rettigheder.

(jf. præmis 50 og 113-115)

6. Retten har i henhold til procesreglementets artikel 108 mulighed for til enhver tid at ændre eller ophæve sin kendelse om foreløbige forholdsregler på grund af ændrede forhold. Muligheden herfor viser den grundlæggende usikre karakter i fællesskabsretten af de foranstaltninger, der træffes i sager om foreløbige forholdsregler.

(jf. præmis 123)